

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

**New trends in Nonviolent Resistance –
‘Between new authority and attachment’**

Tweede internationale congres Nonviolent Resistance, georganiseerd door Stichting Opvang te Brussel i.s.m. het Lorentzhuis te Haarlem

[Antwerpen, 29-30 maart 2012]

Paul Jacobse

Najaar 2005 hoorde ik Haim Omer voor het eerst vertellen van zijn ideeën over geweldloos verzet in gezinnen. Geweldloos verzet is vanuit zijn visie het alternatief bij uitstek voor symmetrische dan wel complementaire escalaties in gezinnen en op scholen. De behandelmethode is inmiddels uitgegroeid tot een opvoedingsstijl, Nieuwe Autoriteit genaamd. Na het eerste internationale congres in 2011 (Rodenburg, 2012) vond dit jaar het tweede plaats in Antwerpen. Er is veel overlap, maar dat is geen punt: de boodschap van de Nieuwe Autoriteit kan niet vaak genoeg verteld worden.

Als eerste spreker vertelt Haim Omer, werkzaam aan de universiteit van Tel Aviv, opnieuw zijn verhaal, dat zich blijft ontwikkelen: over het verschil tussen de nieuwe en de oude autoriteit; over de verbinding met de hechtingstheorie, de veilige haven en de ankerfunctie die ouders dienen te vervullen voor hun kinderen (zie ook Rodenburg, 2012). Ik ben wederom onder de indruk. Zijn kracht zit voor mij in zijn taalgebruik en de toepasbaarheid van de Nieuwe Autoriteit binnen vele behandelingen en settings.

Een kleine kanttekening wil ik toch maken. Omer noemt de Nieuwe Autoriteit niet hiërarchisch en verbindt de oude autoriteit aan straffen en belonen, waarin actie reactie is. Maar hiërarchie is volgens mij heel acceptabel zolang geen sprake is van machtsmisbruik of onderdrukking. Regels

en consequenties kunnen heel goed werken, wanneer ze van tevoren voor iedereen duidelijk zijn én de ouder de eigen emoties blijft reguleren. Ze bijten absoluut niet met de ideeën van de Nieuwe Autoriteit. Integendeel, net als de *sit in* (een belangrijke interventie binnen de Nieuwe Autoriteit) geven regels ouders het gevoel dat ze iets kunnen doen tegen het onaanvaardbare gedrag van hun kind. Kinderen varen wel bij die duidelijkheid, zolang veiligheid en positiviteit de focus blijven. Straffen zijn escalierend wanneer ze afhankelijk worden van de emoties van de ouder. Recent onderzoek naar de werkzame factoren binnen Multisysteemtherapie (MST) toont dit nog weer eens aan (Dekovic, Asscher, Manders, Prins, & Van der Laan, 2012).

Iris Sachar Lavie, psycholoog aan de Bar Ilan-universiteit in Israël, belichtte de invloed van de digitale revolutie op de ouder-kindrelatie en de ouderlijke autoriteit. De digitale generatie, de kinderen, stelt de digitale immigranten, de ouders, voor nogal wat uitdagingen. Onze kinderen worden blootgesteld aan een ‘mediatsunami’. Hoe kan ik als ouder daar zicht op houden? Hoeveel uren per dag op het internet is normaal voor mijn kind? Hoe houd ik al die ontwikkelingen bij? Stimuleren computerspelen het gebruik van geweld door mijn kind? Overschrijd ik de privacygrenzen van mijn kind als ik hem of haar volg op Facebook? Het antwoord op deze vragen ligt natuurlijk — dat was te verwachten — bij de ankerfunctie. Is jouw kind te ver de zee op, dan zal je de ankerlijn moeten binnenhalen. Hoe verder jouw kind al op zee is, des te meer moeite dat zal kosten en des te meer steun van je netwerk zul je als ouder nodig hebben. Des te groter is tegelijk de urgentie om het anker te hanteren door ouderlijke aanwezigheid en geweldloos verminderen van compu-

tertijd. Hoe vaker je het verhaal hoort, hoe vanzelfsprekender het wordt.

Maar de praktijk blijft weerbarstig. Bijvoorbeeld in situaties waarin hulpverleners en cliënten in een open dan wel verborgen conflict zijn, of waar de moeilijkheden ondanks intensieve behandeling niet overwonnen kunnen worden en alle betrokkenen de hoop verliezen, teleurgesteld raken en niet meer weten wat te doen. Hans Bom van het Lorentzhuis was de volgende plenaire spreker. Hij beschreef aan de hand van een drietal voorbeelden hoe de principes van geweldloos verzet ook in heel complexe casussen een baken op zee zijn waarmee de weg naar een veilige haven kan worden gevonden.

Ik bezocht de workshop van De Banjaard, een centrum voor (poli)klinische en thuisbehandeling voor kinderen en ouders met een verstandelijke beperking. Een behandeling op basis van Nieuwe Autoriteit is mogelijk, zolang je maar veel uitleg geeft, aansluit bij het cognitieve niveau en tempo van het kind en de ouder, en visualiseert. Zo hebben zij de handleiding geweldloos verzet voor ouders (Omer, 2007) met illustraties toegankelijk gemaakt, en laten ze ouders met behulp van drie gekleurde emmertjes prioriteiten stellen aan de probleemgedragingen van hun kind.

Irit Schorr-Sapir, werkzaam in het Schneider kinder-medisch centrum in Israël, demonstreert hoe in geval van schoolweigering de methodiek van geweldloos verzet in vier stappen de terugkeer naar school bewerkstelligt. De eerste stap helpt ouders hun kind weer te gaan bejegenen als een scholier. In de tweede stap wordt school in huis gebracht. De derde stap is die van blootstelling aan het schoolgebouw en de klas. De vierde stap loopt door alle eerdere stappen heen en bestaat uit het toepassen van gereedschappen als de

statement of aankondiging, de *sit in*, verzoeningsgebaren en het minutieus bijhouden van het kleinste succes.

Frank van Holen, systeemtherapeut bij de Opvang in Brussel, belicht de betekenis van geweldloos verzet in de opvoeding van pleegkinderen. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat pleegkinderen een hoog risico lopen om emotionele en gedragsproblemen te ontwikkelen. In veel gevallen brengen ze die al mee naar het pleeggezin. Pleegouders hebben dan ook training en ondersteuning nodig om niet met afwijzing te reageren op de afwijzing door hun pleegkind. Zij moeten liefde en leiderschap kunnen bieden. Pleegzorg Vlaanderen heeft hiertoe een trainingsprotocol voor pleegouders ontwikkeld, met daarin directe ondersteuning aan huis en aandacht voor samenwerking met de biologische ouders. Een wetenschappelijk onderzoek loopt nog tot juli 2013. De eerste uitkomsten zijn veel belovend.

Idan Amiel, ook werkzaam in het Schneider kinder-medisch centrum in Israël, gaf de aftrap voor de tweede dag met zijn verhaal over geweldloos verzet in scholen en instellingen. Amiel geeft een krachtig alternatief voor de eenzame leerkracht in de klas of sociotherapeut op de groep. We werken als een team, we maken fouten als een team, we denken als een team en ik als individu ben deel van dit team. Dus zelfs als ik alleen ben in deze moeilijke situatie, voel ik me niet alleen. En... we vergeten de kinderen nooit! Ook niet als zij zich als kleine criminelen gedragen. Hij nodigde ons uit om ook na dit congres een gemeenschap te blijven en ons aan te sluiten bij de New Authority Network International.

Peter Jacob, werkzaam als systeemtherapeut bij the Britse National Health Service, vertelt over de toepassing van de Nieuwe Autoriteit in multiprobleemgezinnen. Hij

doelt op gezinnen waar de relaties door-
drenkt zijn met problemen en conflicten,
die platgelopen worden door de hulpver-
lening en waar behalve de kinderen ook
de ouders getraumatiseerd zijn door het
geweld. Dit zijn de uitdagingen waarvoor je
als hulpverlener komt te staan. Jacob staat
stil bij elk van deze uitdagingen. Hij geeft
mooie concrete voorbeelden zoals: 'Welke
stap in het weer "terugnemen" van uw huis
kunt u maken tussen nu en de volgende
week?'

Wat helpt bij agressieve kinderen, helpt
ook bij angstige kinderen, betoogt Haim
Omer tot besluit. Het is de attitude van de
ouders waar het allemaal om draait. In het
geval van kinderen met een angststoornis
moeten we ouders motiveren hun kind
te steunen in plaats van te beschermen.
Beschermen leidt tot overnemen, waarbij
ouders stukje bij beetje hun eigen vrij-
heid inleveren en het kind nog hulpelozer
wordt. Angstige kinderen zijn minder ang-
stig als ouders niet in de buurt zijn. Steun
laat kinderen dingen doen die ouders niet
kunnen. Dus helpen we ouders om een
aankondiging te doen naar hun angstige
kind: 'Wij ouders begrijpen je lijden. Maar
we willen niet langer toegeven aan je
angsten. We zullen het niet langer geheim

houden. We doen dit, omdat we weten dat
toegeven jou niet gaat helpen en omdat
we van je houden'. Zo worden ouders weer
anker voor hun kind.

Ik doe vele sprekers plenair en in work-
shops tekort en verwijs dan ook graag naar
de websites hieronder. Geweldloos verzet
leeft, ontwikkelt zich en vindt toepassing in
vele settings. Gandhi zou verheugd zijn.

We kijken uit naar het derde internatio-
nale congres in München in 2013.

Paul Jacobse is maatschappelijk werker en sy-
steemtherapeut, gespecialiseerd in multisysteem-
therapie, werkzaam bij De Waag en MST-Neder-
land. E-mail: paul.jacobse@mst-nederland.nl.

Literatuur

- Dekovic, M., Asscher, J., Manders, M., Prins, P., &
Laan, P. van der (2012). Within-intervention
change – Mediators of intervention effects
during Multisystemic Therapy. *Journal of Con-
sulting and Clinical Psychology*, in press.
- Omer, H. (2007). *Geweldloos verzet in gezinnen*.
Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Omer, H. (2011). *Nieuwe Autoriteit – Samen wer-
ken aan een krachtige opvoedingsstijl thuis,
op school en in de samenleving*. Amsterdam:
Hogrefe/Molemann.
- Rodenburg, L. (2012). Beyond behaviour – Non vi-
olent resistance. *Systeemtherapie*, 24(1), 43-45.
www.newauthority.net
www.opvang.be/conferentie/index.html

Blueprints for violence prevention

Conferentie georganiseerd door het Center
for the Study and Prevention of Violence
[San Antonio, Texas, 11-13 april 2012]

Marion Dik & Marije Eijgendaal

De subtitel van de tweejaarlijkse confe-
rentie 'Blueprints for violence prevention'
luidt 'Committed to youth, families and a
stronger tomorrow'; dat duidt op de doel-

groep en het hogere doel. De organisatie is
in handen van een onderzoeksgroep van
de universiteit van Colorado. Sinds 1996
houdt men zich bezig met de vraag welke
behandelprogramma's met betrekking tot
antisociaal gedrag en drugsproblematiek
evidence-based zijn. Als criterium voor evi-
dence-based geldt hier dat minstens twee
wetenschappelijke onderzoeken (liefst
van verschillende onderzoeksgroepen)
van hoog niveau en met gerandomiseerde